

TINERETUL – CA SUBIECT AL RELAȚIILOR DE MUNCĂ ÎN STATELE UNIUNII EUROPENE

*Savițchi Corina, lector univ.,
UPS „Ion Creangă”, din Chișinău*

CZU: 316.346.32-053.6:331(4)UE

Abstract

The paper is devoted to the analysis of employment, unemployment, youth unemployment in the regions of the European Union. It is concluded that regional disparities in the labour market are increasing and that there is no progress in the indicators of youth unemployment despite high EU funding.

Key-words: European Union youth, labor market, employment, unemployment.

Piața contemporană a forței de muncă este un domeniu vast și reprezintă un număr impunător de diverse profesii, totodată, persoanele, în special cele tinere, sunt puse într-un cadru restrâns, deoarece situația actuală de dezvoltare din țara noastră dictează propriile condiții de evoluție.

Relevanța acestui subiect este datorată faptului că tineretul este un fenomen social complex, multidimensional și destul de controversat, ce determină viitorul statului, iar potențialul intelectual al țării depinde de capacitatea lui de includere și adaptare pe piața muncii. Populația tânără se manifestă drept cel mai activ și mobil grup social, care necesită o atenție deosebită din partea statului, în vederea integrării și socializării pe piața muncii. Nu întâmplător pe la mijlocul anilor '60 ai secolului XX, mai multe instituții internaționale, în predilect ONU, au dezvoltat departamente specializate de cooperare în domeniul educației și sprijinului social a tinerei generații. De menționat că, astăzi, 2/3 din populația lumii reprezintă tinerii cu vârsta 18 - 29 de ani, ceea ce subliniază elaborarea unor politici eficiente de tineret de către membrii comunității naționale și internaționale.

Astfel, un exemplu concret în această privință este activitatea statelor Uniunii Europene (UE) și a structurilor sale. Europa depune eforturi semnificative pentru a crea un spațiu unic în care să se formeze nu numai instituții politice comune, dar și valori comune pentru toți cetățenii europeni. În acest proces, tineretul acționează ca *subiect-cheie*, asupra căruia măsurile sunt orientate spre formarea unei identități paneuropene.

În ciuda proceselor integraționiste din Europa, care sunt într-o continuă desfășurare, s-a acumulat o serie întreagă de probleme social-economice și politice, iar succesul întregului proiect european depinde de gradul de soluționare a acestora. În mare parte, aceste probleme vizează tânără generație, în care conducerea UE are speranțe mari, fapt ce este menționat într-un comunicat al Comisiei Europene, „capitalul uman și social al tinerilor constituie unul dintre atuurile majore ale Europei pentru viitor” [1].

Șomajul și subocuparea în rândul populației tinere sunt fenomene ce revin pe ordinea de zi a instituțiilor europene încă de la începutul anilor '80, însă au devenit extrem de grave în ultimele decenii, în special în urma recesiunii economice și a crizei bancare din Europa. În plus, încercarea de a soluționa această problemă, cu toate particularitățile ei, a devenit tot mai importantă în ultimii ani. Dintre motivele determinante ale acestor fenomene se evidențiază următoarele:

- *consecințele crizei economice și sociale din Europa*, care a avut un impact mai mare asupra tinerilor decât asupra adulților, îndeosebi referindu-se la posibilităților și durata de angajare, dar și a ratei șomajului [3]. În acest aspect, cercetătorii Bell D. și Blanchflower D. au evidențiat faptul că tinerii sunt mai sensibili la aceste fenomene, deoarece au un capital uman mai puțin specific și o mai mică experiență acumulată decât adulții [4]. Dolado J. J. et. all.

argumentează că există numeroase diferențe între aceste tipare în țările europene și că acestea sunt cauzate de tipul sistemului educațional al țării (tranziție dificilă de la școală la muncă, număr mare de tineri NEET (Persons Not in Education, Employment or Training), formare profesională) sau de tipul instituțiilor pieței muncii din țara respectivă (contracte de muncă pe durată determinată, salariu minim etc.) [5].

- *șomajul într-o etapă inițială a carierei profesionale*, în predilect în rândul tinerilor, care are un puternic impact negativ asupra realizărilor viitoare pe piața muncii. Chiar și în cazul șomajului de scurtă durată, trecerea de la un loc de muncă temporar la altul îi face pe tineri incapabili să își valorifice capitalul uman și să acumuleze o experiență profesională semnificativă. În același timp, deprecierea capitalului uman este mai răspândită în etapele inițiale ale carierei profesionale. În aceste condiții, este evident faptul că toate aspectele menționate mai sus sunt factori determinanți în ceea ce privește oportunitățile profesionale viitoare ale tinerilor [6].

- *intențiile stringente ale tinerilor de a emigra*. Emigrarea tinerilor are legătură cu tranziția îndelungată și problematică a acestora către viața de adult, care se datorează dificultăților în găsirea unui loc de muncă, dar și nivelului ridicat de nesiguranță în ce privește păstrarea locului de muncă [7].

Potrivit Eurostat, rata șomajului în UE în luna mai 2019 constituia 6,3% (15,7 mln persoane), înregistrând o scădere cu 0,1% față de luna precedentă (6,4%) și cu 0,6%, pe an. Pe parcursul aceluiași an, nivelul șomajului a scăzut în 23 de țări ale UE (mai ales în Grecia, Spania și Cipru), a rămas neschimbat în Austria și a crescut în Luxemburg, Polonia, Danemarca și Suedia. Cea mai redusă rată a șomajului se observă în Republica Cehă (2,2%), în Germania (3,1%) și Olanda (3,3%), iar cea mai ridicată este în Grecia (18,1%), Spania (13,6%) și Italia (9,9%).

În același context, în 2019 în UE erau înregistrați 3,2 mln (14,3%) de șomeri cu vârsta de până la 25 de ani. Nivelul minim al ratei șomajului a fost observat în Germania (5,1%) și Olanda (6,3%), iar nivelul maxim – în Grecia (40,4%), Spania (31,7%) și Italia (30,5%). Astfel, aproape fiecare al șaptelea tânăr, cetățean al UE, și mai mult de o treime din tinerii greci sub 25 de ani nu își pot găsi un loc de muncă [8].

Aceeași sursă ne comunică că în luna aprilie 2020, a doua lună după instituirea măsurilor de carantină împotriva COVID-19, puse în aplicare de majoritatea statelor-membre, rata șomajului a constituit 6,6% (14 079 persoane), aflându-se în creștere față de luna martie când se înregistrau – 6,4% (13 682 persoane).

În rândurile populației tinere, sub 25 ani se observă aceleași schimbări, în aprilie 2020 – rata șomajului constituia 15,4% (2776 persoane), mai mare aproximativ cu 1% comparativ cu luna martie 2020 – 14,6% (2692 persoane). Acest indicator este diferit în statele comunitare: dacă în Spania și Grecia aproximativ 27% din cetățeni nu pot găsi un loc de muncă, atunci în Austria – doar 5% [9].

Dacă în primul trimestru al anului 2020, rata șomajului în țările UE era într-o descreștere continuă, atunci situația creată de pandemia COVID-19 a provocat șocuri grave în economia și pe piața forței de muncă comunitară, afectând nu numai oferta (producția de bunuri și servicii), ci și cererea (consumul și investițiile). Într-o atmosferă de incertitudine și frică, întreprinderile preferă deseori să se oprească din investiții, achiziții și angajarea de lucrători, în special tineri, decât să-și continue activitatea economică.

Statele-membre ale UE, de-a lungul timpului, au venit cu diverse soluții în combaterea acestor probleme:

- sprijin pentru inițiative bazate pe garanții de angajare, educație și formare profesională;
- furnizarea de beneficii și subvenții pentru companiile care angajează tineri;
- implementarea programelor sociale în domeniul tineretului;
- extinderea învățământului profesional;
- sprijin prin granturi al tinerilor antreprenori ș.a.

Unul din factorii eficienți de reducere a ratei șomajului, în deosebi în rândul tinerilor, este libera circulație a angajaților. Mobilitatea forței de muncă pe teritoriul întregii UE este unul din principiile fundamentale ale pieței muncii, consacrat în *Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene* [10]. Aproximativ 17 milioane de europeni (de două ori mai mulți decât acum un deceniu) trăiesc sau lucrează în altă țară a UE. Astfel, în februarie 2019, Comisia Europeană, Parlamentul European și Consiliul au ajuns la un acord provizoriu privind crearea *Autorității Europene a Muncii* (European Labor Authority – ELA), inițiat cu un an mai devreme de către Comisia Europeană. Scopul acestui nou organism este de a sprijini statele membre în vederea punerii în aplicare a actelor juridice ale UE în domeniul mobilității forței de muncă pe teritoriul întregii Uniuni, precum și a coordonării sistemelor de securitate socială. De asemenea, acesta va oferi informații angajaților și angajatorilor cu privire la aspectele complexe ale mobilității transfrontaliere a forței de muncă. Principalele sarcini ale ELA includ:

- *facilitarea accesului la informațiile* referitoare la drepturi și obligații în cazuri de mobilitate transfrontalieră pentru lucrători, angajatori și administrații naționale;
- *sprijinirea coordonării dintre statele membre* în asigurarea respectării transfrontaliere a legislației relevante a Uniunii, inclusiv prin facilitarea inspecțiilor comune și concertate;
- *sprijinirea cooperării dintre statele membre* în efortul de combatere a muncii nedeclarate;
- *sprijinirea autorităților statelor membre* în soluționarea litigiilor transfrontaliere [10].

ELA va reuni atribuțiile tehnice și operaționale ale mai multor organisme existente ale UE (Biroul european de coordonare al EURES*, Comitetul tehnic pentru libera circulație a lucrătorilor, Comitetul de experți privind detașarea lucrătorilor și Platforma europeană de combatere a muncii nedeclarate). Scopul este instituirea unei structuri permanente, care să asigure o reacție rapidă și rezultate mai eficiente pe baza unei cooperări consolidate [2].

În perioada aa. 2014-2020, UE a alocat 352 mrd EUR pentru investiții în educație, formare și dezvoltare profesională (învățare pe tot parcursul vieții), combaterea sărăciei, incluziune socială și profesională a tinerilor, sprijinirea mobilității forței de muncă și creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii în statele comunitare. Valoarea fondurilor alocate este echivalentă cu aproape 1/3 din întregul buget al UE.

Eforturile depuse de autoritățile UE în adaptarea pieții muncii la realitățile moderne au un impact minim asupra ocupării tinerilor și a șomajului de lungă durată, în ciuda finanțării impresionante din partea UE. Situația pe piețele regionale ale muncii în UE este determinată în mare măsură de consecințele crizei financiare și economice globale, a proceselor de migrație, a transformării digitale a economiei, care necesită urgent actualizarea și optimizarea legislației și politicii muncii.

Astfel, problemele menționate anterior sunt acute nu numai pentru țările UE, ci și pentru întreaga lume, inclusiv Republica Moldova. Prin urmare, experții europeni, dar și specialiștii din diverse organizații internaționale (OIM, ONU) remarcă necesitatea unei colaborări eficiente a

autorităților, atât la nivel național, cât și la nivel local, în privința elaborării unui set de măsuri economice și sociale, ceea ce ar face din ocuparea și includerea tinerilor pe piața muncii o prioritate națională.

* - EURES este o rețea de servicii de ocupare a forței de muncă care cuprinde toate țările UE, precum și Islanda, Liechtenstein, Norvegia și Elveția.

BIBLIOGRAFIE

1. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European economic and social Committee and the Committee of the regions, Draft 2015 Joint Report of the Council and the Commission on the implementation of the renewed framework for European cooperation in the youth field (2010-2018), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0429> (vizitat 24.06.2020)
2. <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2019/02/14/european-labour-authority-romanian-presidency-reaches-provisional-agreement-with-the-european-parliament/> (accesat 24.06.2020)
3. BLANCHFLOWER, D. G.; FREEMAN, R. B., 2017. *Youth Employment and Joblessness in Advanced Countries*. Chicago: University of Chicago Press
4. BELL D. N., Blanchflower D. G. Young Unemployment in Europe and the United States, Discussion Paper No. 5673 April 2011, <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/52025/1/666568499.pdf> (vizitat 01.07.2020)
5. DOLADO J.J. et. al. 2015. No Country for Young People? Youth Labour Market Problems in Europe, VoxEU, <http://voxeu.org/content/no-country-young-people-youth-labour-market-problems-europe> (vizitat: 01. 07. 2020).
6. HERNANZ Virginia, JIMENO Juan F. (2017). Youth Unemployment in the EU. <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/166711/1/cesifo-forum-v18-y2017-i2-p03-10.pdf>, (vizitat: 01. 07. 2020).
7. BADESCU G. et all. Studiul despre tinerii din România, 2018/2019. https://www.researchgate.net/publication/331977022_Studiu_despre_tinerii_din_Romania_2018-2019 (vizitat: 22. 06. 2020).
8. Eurostat. News release. Euro indicators. 106/2019 – 1 July 2019, May 2019. Euro area unemployment at 7.5% EU28 at 6.3%. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/9935256/3-01072019-AP-EN.pdf/fdd80b34-6c9d-43a2-b2c0-2ce9d4dc3c9c> (accesat: 24. 06. 2020).
9. Eurostat. News release. Euro indicators.88/2020 – 3 June 2020. April 2020 Euro area unemployment at 7.3% EU at 6.6%. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294960/3-03062020-AP-EN.pdf/b823ec2b-91af-9b2a-a61c-0d19e30138ef> (accesat: 26. 06. 2020).
10. Regulamentul (UE) 2019/149 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 de instituire a unei Autorități Europene a muncii, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004, a Regulamentului (UE nr. 492/2011 și a Regulamentului (UE) 2016/589 și de abrogare a Deciziei (UE) 2016/344. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bc8cfa85-a3b3-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-ro/format-HTML> (accesat: 24. 06. 2020).